

Quicksan Wet
natuurbescherming
Erfontwikkeling Holterweg 52,
Heeten

Eelerwoude

Op weg naar 100% natuurinclusief ▶

Opdrachtgever:
Stichting IJssellandschap
Rudi Nieuwenhuizen
Haereweg 4
8121 PJ Olst

Opdrachtnemer:
Eelerwoude
[Onze vestigingen](#)
088-1471100
info@eelerwoude.nl
www.eelerwoude.nl

Projectgegevens:

Projectnummer:	202511
Datum:	24-11-2023
Projectleider:	B. Pegge
Opgesteld:	J. Veldman & N. Otten
Gecontroleerd:	N. Otten
Status:	Definitief
Versie:	2

© 2022 Eelerwoude

Dit rapport is enkelzijdig opgemaakt.

Inhoudsopgave

1	Inleiding.....	4
2	Huidige situatie en ontwikkeling.....	5
2.1	Huidige situatie.....	5
2.2	Voorgenomen ontwikkeling	14
3	Natuurwetgeving en -beleid	16
3.1	Inleiding	16
3.2	Bescherming van soorten	16
3.3	Bescherming van gebieden.....	16
3.4	Bescherming van houtopstanden	17
3.5	Natuurnetwerk Nederland	18
4	Methode	19
4.1	Inleiding	19
4.2	Bureauonderzoek	19
4.3	Terreinbezoek.....	19
5	Beschermde soorten	20
5.1	Inleiding	20
5.2	Planten.....	20
5.3	Zoogdieren.....	20
5.4	Vogels	24
5.5	Reptielen.....	27
5.6	Amfibieën	27
5.7	Vissen.....	28
5.8	Ongewervelden	28
6	Conclusie.....	29
6.1	Beschermde soorten.....	29
6.2	Bescherming gebieden	30
6.3	Bescherming houtopstanden	30
6.4	Natuurnetwerk Nederland	31
6.5	Uitvoerbaarheid van de plannen	31
6.6	Geldigheid rapportage.....	31
	Bijlage 1 Wettelijk kader natuurwetgeving.....	33

1 Inleiding

Stichting IJssellandschap is voornemens om een oude monumentale boerderij “Erve de Heege” aan de Holterweg 52 in Heeten her in te richten. Hierbij willen zij vijf nieuwe wooneenheden realiseren, waarvan twee in de bestaande monumentale boerderij en één in de bungalow. De andere twee wooneenheden worden gerealiseerd na de sloop van de ligboxstal door middel van de rood voor rood regeling.

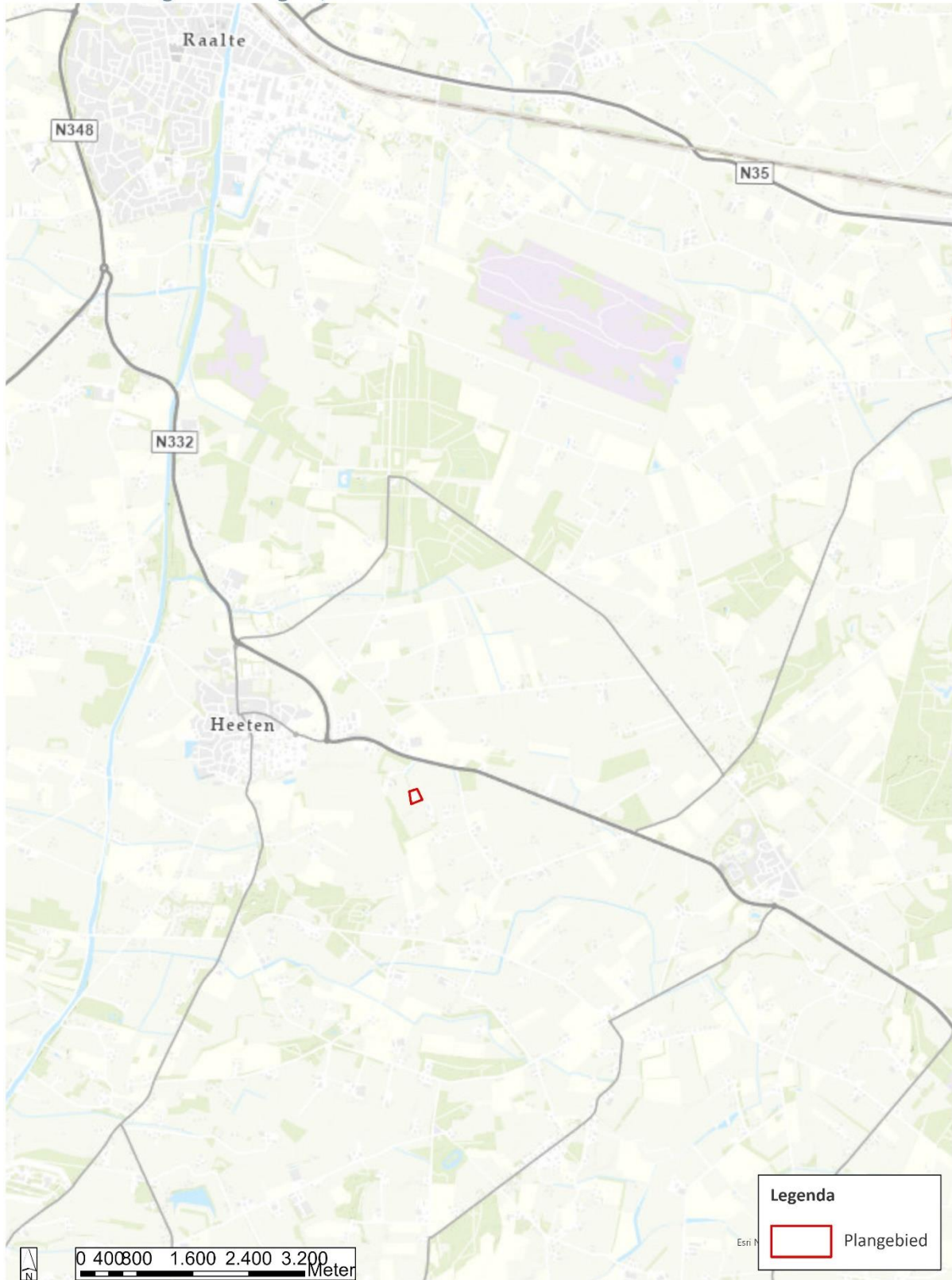
In verband met deze voorgenomen ontwikkeling is een toetsing van de plannen aan de natuurwetgeving en het natuurbeleid noodzakelijk. Met deze toetsing moet duidelijk worden hoe de ontwikkeling gerealiseerd kan worden binnen de kaders van de natuurbescherming.

Eerste stap in deze toetsing is het uitvoeren van een verkennend onderzoek. Op basis van een bureauonderzoek en een veldbezoek wordt aan de hand van aanwezige terreintypen en toevallige waarnemingen van soorten zo goed mogelijk ingeschat welke beschermde gebieden en plant- en diersoorten aanwezig (kunnen) zijn. Op basis daarvan worden uitspraken gedaan over de (mogelijke) effecten van de voorgenomen ontwikkeling en de eventueel noodzakelijke vervolgstappen. Voorliggende rapportage gaat hier verder op in.

2 Huidige situatie en ontwikkeling

2.1 Huidige situatie

Het plangebied bevindt zich ten oosten van Heeten in Overijssel, aan de Holterweg 52 (afbeelding 1 & 2). Het betreft een boerenerf met hierop een monumentale boerderij (afbeelding 3), een bungalow (afbeelding 4), een oude ligboxenstal (afbeelding 5), een kapschuur (afbeelding 6), een schuur (afbeelding 7) en meerdere plekken om kuil op te slaan (afbeelding 8). Bij het erf zijn meerdere beplantingen aanwezig, dit betreft een bomenlaan langs de toegangsweg tussen de Holterweg (afbeelding 8) en een hoekige houtsingel aan de oostkant van het erf (afbeelding 8). Verder zijn er een aantal bomen aanwezig op het erf zelf, met name rond de monumentale boerderij en de bungalow. Daarnaast is er rond de bungalow (afbeelding 4) en langs de oostkant van het erf struweel aanwezig (afbeelding 8). Op het erf zijn geen waterpartijen aanwezig en is verlichting aanwezig met bewegingssensoren. In de direct omgeving zijn geen Natura 2000 of NNN gebieden aanwezig. De dichtstbijzijnde Natura 2000 gebieden zijn het Boetelerveld en de Sallandse Heuvelrug, waarvan beiden op een afstand van circa vier kilometer liggen (Aerius, 2022). Het dichtstbijzijnde deel van het NNN ligt op een afstand van circa 1,8 km (provincie Overijssel, 2021).

Afbeelding 1. Ligging plangebied. (ESRI, 2022).

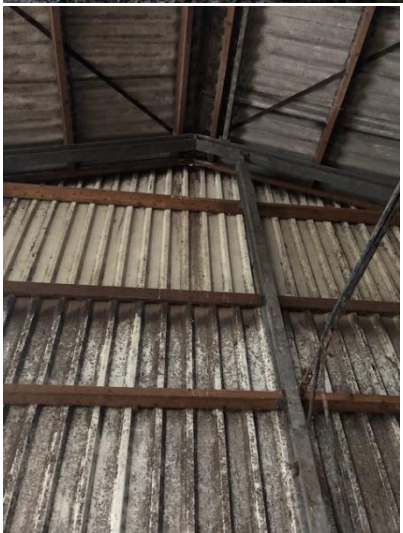
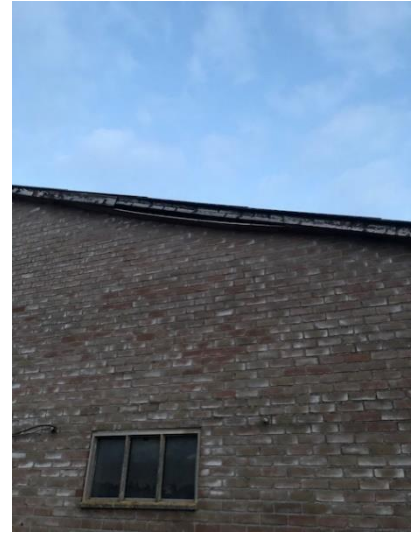
Afbeelding 2. Luchtfoto plangebied. (ESRI, 2022).

Afbeelding 3. Monumentale boerderij, situatie op 16-12-2022.

Afbeelding 4. Bungalow met beplanting, situatie op 16-12-2022.

Afbeelding 5. Ligboxenstal, situatie op 16-12-2022.

Afbeelding 6. Kapschuur, situatie op 16-12-2022.

Afbeelding 7. Schuur, situatie op 16-12-2022.

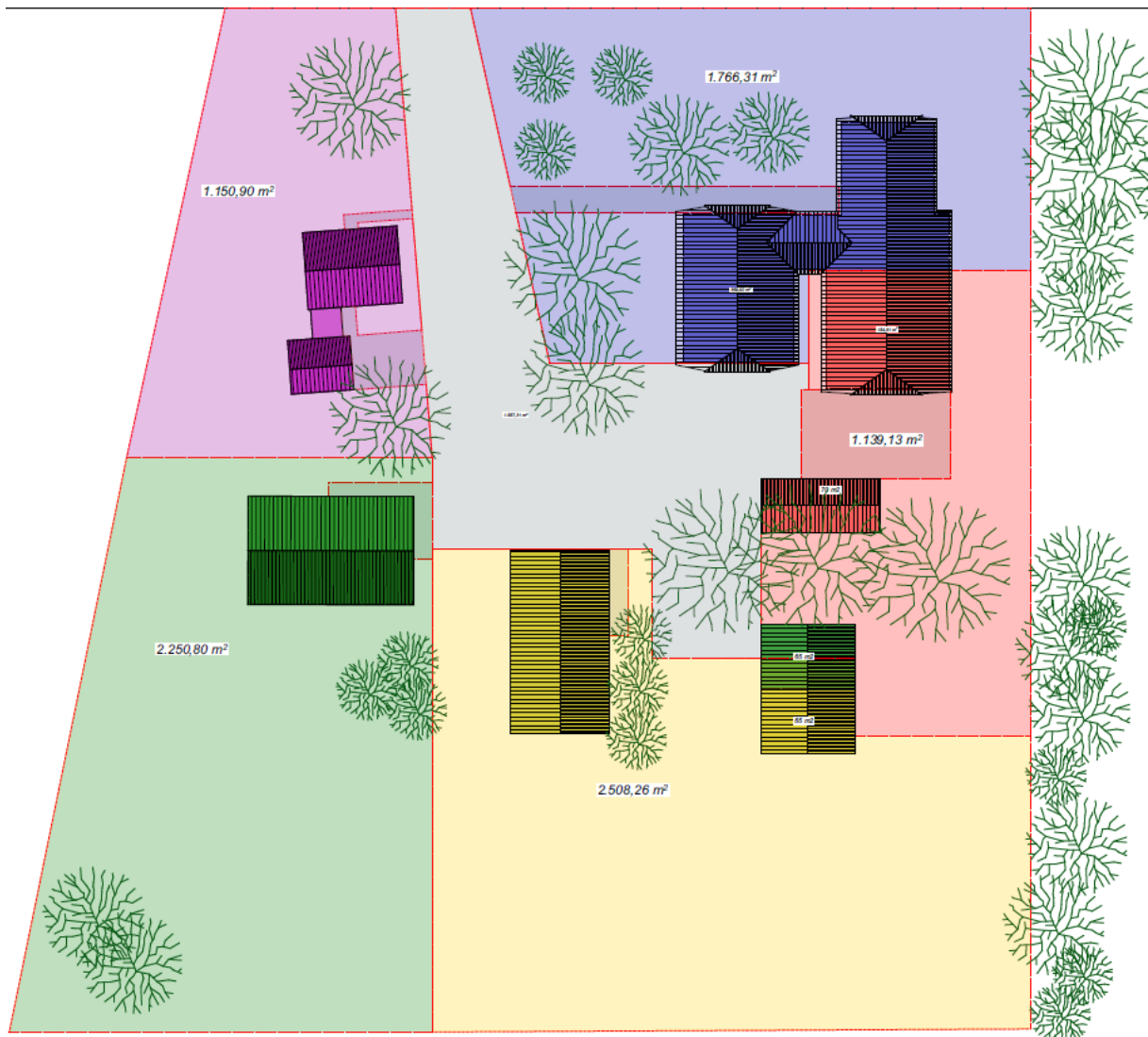

Afbeelding 8. Overige foto's 'Erve de Heege', situatie op 16-12-2022.

2.2 Voorgenomen ontwikkeling

De initiatiefnemer is voornemens om 'Erve de Heege' aan de Holterweg 52 te her ontwikkelen. Het is het voornemen om op het erf vijf nieuwe wooneenheden te realiseren. Het gaat hierbij om de volgende zaken:

- De monumentale boerderij opdelen in twee wooneenheden en intern isoleren. De boerderij wordt niet gesloopt.
- De bungalow wordt visueel aantrekkelijk gemaakt.
- Slopen van de ligboxstal en kleine kapschuur
- Bouwen van twee nieuwe woningen.
- Het inkorten van de kapschuur.
- Behouden van de beplanting.

Afbeelding 9. Schets voorgenomen ontwikkeling, hierin zijn de vijf wooneenheden opgedeeld in kleur met kavel.

Afbeelding 10. Schets voorgenomen ontwikkeling, met zichtlijnen.

3 Natuurwetgeving en -beleid

3.1 Inleiding

De Wet natuurbescherming bestaat uit drie onderdelen: de bescherming van soorten, de bescherming van gebieden en de bescherming van houtopstanden. De kern van het natuurbeleid wordt gevormd door het Natuurnetwerk Nederland, dat een samenhangend netwerk vormt van natuurgebieden. De provincies zijn het bevoegd gezag. Alleen in een aantal situaties, zoals bij ruimtelijke ingrepen waarmee grote nationale belangen zijn gemoeid, is het Rijk het bevoegd gezag. In dit hoofdstuk wordt kort ingegaan op de relevante wetgeving en het natuurbeleid voor het plangebied.

3.2 Bescherming van soorten

Het uitgangspunt bij het onderdeel soortenbescherming is dat geen schade mag worden toegebracht aan beschermde dieren of planten. De wet kent een drietal beschermingsregimes; beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn, beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn en beschermingsregime “andere soorten”. Elk beschermingsregime heeft zijn eigen verbodsbepalingen.

Voor ieder ruimtelijk plan of ruimtelijke ontwikkeling is het verplicht om te toetsen of deze kan leiden tot overtreding van de betreffende verbodsbepalingen. Wanneer sprake is of kan zijn van een overtreding, dan dient er onderzocht te worden of een vrijstelling geldt. Indien er geen vrijstelling geldt, kan het aanvragen van een ontheffing noodzakelijk zijn. Bijlage 1 gaat verder in op het wettelijk kader bij toetsing aan de Wet natuurbescherming, onderdeel soortenbescherming.

Gevolgen plangebied

De Wet natuurbescherming is een nationale wet. Indien negatieve effecten worden verwacht door activiteiten of ontwikkelingen is een toetsing aan de Wet natuurbescherming noodzakelijk. In hoofdstuk 5 wordt verder ingegaan op de aanwezigheid van beschermde soorten en welke effecten de voorgenomen ontwikkeling heeft op deze soorten.

3.3 Bescherming van gebieden

Met het onderdeel gebiedsbescherming worden binnen de Wet natuurbescherming de Natura 2000-gebieden beschermd. Natura 2000 is een samenhangend netwerk van natuurgebieden in Europa. Natura 2000 bestaat uit gebieden die zijn aangewezen in het kader van de Europese Vogelrichtlijn (79/409/EEG) en gebieden die zijn aangemeld op grond van de Europese Habitatrichtlijn (92/43/EEG). Voor alle gebieden gelden instandhoudingsdoelstellingen. De kern van de bescherming is dat deze instandhoudingsdoelstellingen niet in gevaar mogen worden gebracht.

Activiteiten mogen geen negatieve effecten hebben op de waarden waarvoor het gebied is aangewezen. Voor activiteiten of projecten die schadelijk zijn voor de beschermde natuur geldt een vergunningplicht. Hierdoor is in Nederland een zorgvuldige afweging gegarandeerd bij projecten die gevolgen kunnen hebben voor natuurgebieden.

Gevolgen plangebied

Niet stikstof-gerelateerde effecten:

In de directe omgeving van het plangebied liggen geen Natura 2000-gebieden. Op ongeveer 4 km afstand liggen de dichtstbijzijnde Natura 2000-gebieden het Boetelerveld en de Sallandse Heuvelrug. De aard van de voorgenomen werkzaamheden en ontwikkeling maken dat de effecten uitsluitend tot het plangebied of in de zeer directe zone eromheen beperkt blijven. Gezien de afstand tot de Natura 2000-gebieden, de invulling van de tussenliggende gebieden en de voorgenomen werkzaamheden is er geen sprake van mogelijk negatieve effecten op de instandhoudingsdoelstellingen van het Natura 2000-gebied. Een toetsing op grond van de Wet natuurbescherming van niet stikstof-gerelateerde effecten wordt daarom niet noodzakelijk geacht.

Stikstof-gerelateerde effecten

Op 2 november 2022 heeft de afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State geoordeeld dat de tot dan toe geldende bouwvrijstelling stikstof niet voldoet aan het Europese natuurbeschermingsrecht. Een stikstofbepaling is hierom noodzakelijk voor de uitvoeringsfase van het project (sloop en nieuwbouw). Ondanks dat de woningen conform wetgeving gasloos worden gebouwd is ook voor de gebruiksfase een stikstofberekening noodzakelijk door een toename van verkeer naar het erf.

3.4 Bescherming van houtopstanden

Het kappen of rooien van bomen is niet zomaar toegestaan in de Wet natuurbescherming. Dit geldt ook bij het rooien of het verrichten van handelingen die de dood of ernstige beschadiging van bomen tot gevolg hebben. Hieronder valt ook beschadiging door vee. Onder bos wordt verstaan:

- alleen bossen die buiten de ‘bebouwde kom Boswet’ liggen;
- alle beplantingen van bomen die groter zijn dan 10 are (1.000 m²);
- bomen in een rijbeplanting, als de rij uit meer dan 20 bomen bestaat.

De gemeente stelt de grenzen van de ‘bebouwde kom Boswet’ bij besluit vast. Deze grenzen kunnen afwijken van de ‘bebouwde kom Verkeerswet’. Het besluit wordt door de provincie goedgekeurd. De grenzen zijn bij de gemeente na te vragen.

De bescherming van houtopstanden kent twee belangrijke instrumenten: meldingsplicht en herplantplicht. Een kapmelding is verplicht bij de kap van bomen buiten de bebouwde kom indien kap plaatsvindt in een houtopstand. Veelal geldt een 1 op 1 herplantplicht. Provincies bepalen welke gegevens bij een melding moeten worden aangeleverd. Voor het vellen van een houtopstand in verband met realisatie van een Natura 2000-doel is er geen herplantplicht.

De voorgenomen kap van een houtopstand hoeft niet gemeld te worden als het gaat om:

- houtopstanden binnen de bij besluit van de gemeenteraad vastgestelde grenzen van de bebouwde kom;
- houtopstanden op erven of in tuinen;
- fruitbomen en windschermen om boomgaarden;
- naaldbomen, kennelijk bedoeld om te dienen als kerstbomen, indien niet ouder dan twintig jaar;
- kweekgoed;
- uit populieren of wilgen bestaande:
 - wegbeplantingen;
 - beplantingen langs waterwegen, en
 - eenrijige beplantingen langs landbouwgronden.
- het dunnen van een houtopstand;
- uit populieren, wilgen, essen of elzen bestaande beplantingen die kennelijk zijn bedoeld voor de productie van houtige biomassa, indien zij:
 - ten minste eens per tien jaar worden geoogst;
 - bestaan uit minstens tienduizend stoven per hectare per beplantingseenheid, zijnde een aaneengesloten beplanting die niet wordt doorsneden door onbeplante stroken breder dan twee meter, en

- zijn aangelegd na 1 januari 2013.
- het vellen van houtopstanden ter uitvoering van een instandhoudingsmaatregel of een passende maatregel;
- het vellen van houtopstanden voor de aanleg en het onderhoud van brandgangen op natuurterreinen;
- het vellen van houtopstanden en herbeplanten op een wijze die is beschreven in een goedgekeurde gedragscode.

De provincie kan een kapverbod opleggen. Mag er wel worden gekapt, dan moeten meestal ook nieuwe bomen worden aangeplant. De provincie kan een ontheffing of vrijstelling verlenen. Dit hangt ervan af of hiervoor een provinciale verordening is opgesteld. Mogelijk is ook een omgevingsvergunning nodig. Het aanvragen van deze vergunning en het indienen van een kapmelding moet apart van elkaar uitgevoerd worden.

Gevolgen plangebied

Er worden binnen het plangebied geen bomen gekapt. Een nadere toetsing van houtopstanden is daarom niet noodzakelijk.

3.5 Natuurnetwerk Nederland

Het Natuurnetwerk Nederland (NNN) is het Nederlands netwerk van bestaande en nieuw aan te leggen natuurgebieden. Het netwerk moet natuurgebieden beter met elkaar en met het omringende agrarisch gebied verbinden. Dit Natuurnetwerk is de kern van het Nederlandse natuurbeleid. De provincies zijn verantwoordelijk voor de begrenzing en de ontwikkeling van het Natuurnetwerk en hebben hiervoor soms een andere benaming. In of in de directe nabijheid van het NNN geldt het 'nee, tenzij'- principe. In principe zijn geen ontwikkelingen toegestaan als zij de wezenlijke kenmerken of waarden van het gebied aantasten.

Een toetsing aan het natuurbeleid is alleen noodzakelijk als de ontwikkeling in strijd is met het bestemmingsplan. Daarnaast moet het plangebied in het NNN of een andere door de provincie beschermde natuurzone liggen. In een aantal provincies kent het natuurbeleid externe werking. Dit betekent dat in die provincie bij een ontwikkeling waarvoor een bestemmingsplanwijziging noodzakelijk is altijd een toetsing aan het natuurbeleid moet worden uitgevoerd.

Gevolgen plangebied

De ontwikkeling is in strijd met het bestemmingsplan, maar het plangebied ligt niet binnen het NNN of de GO/Zone ondernemen met natuur en water. Het NNN en de GO kennen in deze provincie ook geen externe werking. Een toetsing aan het natuurbeleid is daarom niet noodzakelijk.

4 Methode

4.1 Inleiding

De aanwezige natuurwaarden zijn in beeld gebracht op basis van bestaande inventarisatiegegevens en een verkennend veldbezoek.

4.2 Bureauonderzoek

Voor het bureauonderzoek is (indien beschikbaar) gebruikgemaakt van landelijke, provinciale en regionale verspreidingsinformatie:

- NDFF (Nationale Databank Flora en Fauna);
- de flora- en faunadatabase van Eelerwoude is eveneens geraadpleegd. Eelerwoude heeft meerdere onderzoeken in de nabije omgeving uitgevoerd. De data van deze onderzoeken is opgeslagen in deze database.

4.3 Terreinbezoek

Op basis van een eenmalig veldbezoek is de geschiktheid van het onderzoeksgebied voor de verwachte soorten en/of soortgroepen beoordeeld. Het veldbezoek is overdag door C. Oldenburger en J. Veldman uitgevoerd, ecologisch adviseur bij Eelerwoude (zie kader). Het veldbezoek is uitgevoerd op 16 december 2022 bij -3°C, bewolkt weer en windkracht 1 Bft. Het gaat hier om een deskundigenoordeel op basis van de fysieke gesteldheid van het terrein (biotopenonderzoek). Daarnaast zijn de aangetroffen belangwekkende soorten genoteerd.

Kader – Ecologisch deskundige

De veldmedewerkers van Eelerwoude beschikken over een uitgebreide ervaring met de betreffende soortgroepen en voldoen aan de criteria van 'ecologisch deskundige'. Met een ecologisch deskundige wordt bedoeld een persoon die voor de situatie en soorten ten aanzien waarvan hij of zij gevraagd is te adviseren en/of te begeleiden, aantoonbare ervaring en kennis heeft op het gebied van soortspecifieke ecologie. De ervaring en kennis dienen te zijn opgedaan doordat de deskundige:

- op HBO- dan wel universitair niveau een opleiding heeft genoten met als zwaartepunt (Nederlandse) ecologie; en/of
- op MBO-niveau een opleiding heeft afgerond met als zwaartepunt de Wet natuurbescherming, soortenherkenning en zorgvuldig handelen ten opzichte van die soorten; en/of
- als ecoloog werkzaam is voor een ecologisch adviesbureau, zoals bijvoorbeeld een bureau welke is aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus; en/of
- zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenbescherming en is aangesloten bij en werkzaam voor de daarvoor in Nederland bestaande organisaties (zoals bijvoorbeeld Zoogdiervereniging, RAVON, Stichting Das en Boom, Vogelbescherming Nederland, Vlinderstichting, Natuurhistorisch Genootschap, KNNV, NJN, IVN EIS Nederland, FLORON, SOVON, STONE, Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten, De Landschappen en Stichting Beheer Natuur en Landelijk Gebied; en/of
- zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenmonitoring en/of -bescherming.

5 Beschermde soorten

5.1 Inleiding

Dit hoofdstuk beschrijft de tijdens het veldbezoek waargenomen soorten, al dan niet aangevuld met gegevens uit de literatuur en andere informatiebronnen. Vervolgens worden eventuele effecten beschreven als gevolg van de voorgenomen ontwikkeling.

5.2 Planten

Voorkomen en functie

Er zijn tijdens het veldbezoek geen beschermde plantensoorten aangetroffen. Gezien de periode van het jaar (winter) lag dit ook niet in de verwachting. Er zijn enkele ruigtes waargenomen met soorten als ridderzuring en Canadese fijnstraal. Gelet op de aanwezige terreintypen, het beheer en de functie van het plangebied is het niet waarschijnlijk dat binnen het plangebied beschermde plantensoorten voorkomen. Alle beschermde plantensoorten komen voor in zeer specifieke biotopen als kalkgraslanden, eeuwenoude muren of hoogvenen.

Effecten en ontheffing

In het plangebied zijn geen beschermde plantensoorten aangetroffen. Deze worden op basis van het aanwezige biotoop niet verwacht, waardoor geen sprake is van negatieve effecten op beschermde planten. Nader onderzoek of een ontheffing Wet natuurbescherming is niet aan de orde.

Conclusie: nader onderzoek of het aanvragen van een ontheffing is in het kader van de Wet natuurbescherming voor beschermde flora niet noodzakelijk.

5.3 Zoogdieren

5.3.1 Vleermuizen

Voorkomen en functie

In het plangebied is tijdens het dagbezoek beoordeeld of de locatie geschikt is voor vleermuizen. Hierbij is onderscheid gemaakt in: verblijfplaats, vliegroute en foerageergebied. In het plangebied kunnen de volgende vleermuissoorten voorkomen: gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, rosse vleermuis, laatvlieger, watervleermuis en gewone grootoorvleermuis.

Verblijfplaatsen

Vleermuizen maken gedurende het jaar gebruik van een netwerk van vaste rust- en verblijfplaatsen (zie kader - Vleermuisverblijfplaatsen). Deze verblijfplaatsen kunnen de volgende functies hebben:

- kraamverblijfplaats;
- zomerverblijfplaats;
- paar- en/of baltsverblijfplaats;
- winterverblijfplaats.

Kader - Vleermuisverblijfplaatsen

Onder de vleermuizen zijn gebouw bewonende en/of boom bewonende soorten aanwezig. Gewone dwergvleermuis en laatvlieger zijn hoofdzakelijk gebouw bewonend. Rosse vleermuis en watervleermuis zijn voornamelijk boom bewonende en gewone grootoorvleermuis en ruige dwergvleermuis bewonen zowel bomen als gebouwen. Voorbeelden van verblijfplaatsen in gebouwen zijn ruimtes in spouwmuren en achter boeiboorden en gevelbetimmering. Holten en spleten in bomen en ruimtes achter loszittend schors zijn voorbeelden van verblijfplaatsen in bomen.

Vanuit de verschillende functies van de verblijfplaats worden weer andere eisen gesteld aan bijvoorbeeld het klimaat, de toegankelijkheid en de expositie van het verblijf ten opzichte van de zon. Als kraamverblijfplaats worden meestal gebouwen en/of bomen uitgekozen waarbinnen een constant klimaat heerst. Bij gebouwen zijn dit voornamelijk woningen met een spouwmuur of een geïsoleerd dak. Sommige vleermuizen hebben aan een opening van 1-2 cm voldoende om naar binnen te kruipen. Bij bomen gaat het meestal om dikke, oude bomen met een dikke restwand.

Gebouw bewonende soorten

De gebouwen op het erf hebben verschillende bouwkundige eigenschappen. De ligboxenstal, de kapschuur en de schuur die aanwezig zijn, zijn open en hierom tochtig. Mede hierom zijn ze ongeschikt voor gebouw bewonende soorten, vleermuizen hebben een voorkeur voor verblijfplaatsen met een zeer stabiel microklimaat. In de schuren bevinden zich echter geen weggroei mogelijkheden als een spouwmuur of dakbeschot. De schuren zijn enkelsteens of gebouwd met enkelzijdige beplating. De monumentale boerderij heeft vrijwel dezelfde eigenschappen als een enkelsteense muur en het ontbreken van dakbeschot (rieten dak). De bungalow heeft wel een spouwmuur en dakbeschot waardoor hier geschikte verblijfplaatsmogelijkheden zijn voor diverse gebouw bewonende vleermuissoorten als gewone dwergvleermuis en laatvlieger.

Boom bewonende soorten

Binnen het plangebied staan meerdere grote eiken waarbij geen holtes zijn waargenomen waar een vleermuis zou kunnen verblijven. Wel is er een eik in de houtsingel aan de oostkant waar de top dood van is. Dit zou een mogelijke verblijfplaats kunnen zijn.

Foerageergebieden en vliegroutes

Het plangebied is redelijk geschikt als foerageergebied voor de vleermuizen door de aanwezigheid van groen, in combinatie met luwe zones door de aanwezige bomen en bebouwing. De directe omgeving is tevens ook geschikt als foerageergebied door de aanwezigheid van grasland met veel kleinschalige landschapselementen. Naast dat het als foerageergebied gebruikt kan worden, kan de aanwezige bomenlaan ook gebruikt worden als vliegroute.

Effecten en ontheffing

Alle vleermuissoorten zijn beschermd onder de Wet natuurbescherming met beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn. Het opzettelijk verstoren, vangen en doden van individuen van beschermde soorten, alsmede het beschadigen of vernielen van vaste verblijfplaatsen, inclusief de functionele leefomgeving, is verboden vanuit de Wet natuurbescherming. De functionaliteit van de verblijfplaatsen van vleermuizen dienen te allen tijde gegarandeerd te blijven (zie ook kader - Foerageergebieden en vliegroutes).

Verblijfplaatsen

Vanwege de ongunstige bouwkundige eigenschappen van de ligboxenstal, de kapschuur, de schuur en de monumentale boerderij kan worden uitgesloten dat er verblijfplaatsen van vleermuizen aanwezig zijn. De bouwkundige eigenschappen van de bungalow zijn wel gunstig dit betekent dat er niet uitgesloten kan worden dat hier verblijfplaatsen van vleermuizen aanwezig zijn. Dit komt door de spouwmuur en het dakbeschot, er kunnen negatieve effecten ontstaan als de toegangspunten door de overhangende gevelpannen dichtgezet

worden. Indien dit gebeurt bij het esthetisch opwaarderen, is een nader onderzoek noodzakelijk om na te gaan of er verblijfplaatsen van vleermuizen aanwezig zijn. Indien verblijfplaatsen worden aangetroffen, is een ontheffing in het kader Wet natuurbescherming noodzakelijk om werkzaamheden aan de woning te kunnen verrichten.

Foerageergebieden en vliegroutes

Het plangebied kan mogelijk als foerageergebied worden gebruikt, alleen betreft dit geen essentieel foerageergebied door veel alternatief leefgebied in de directe omgeving. De bomenlaan kan mogelijk als vliegroute gebruikt worden, dit betreft mogelijk een essentiële vliegroute. Omdat er geen werkzaamheden aan de bomenlaan gebeuren, is nader onderzoek niet noodzakelijk.

Conclusie: Nader onderzoek is niet noodzakelijk zolang er geen werkzaamheden plaatsvinden die de toegang bij de dakrand van de bungalow blokkeren. Mocht dit toch het geval zijn, is een nader onderzoek noodzakelijk om na te gaan of er verblijfplaatsen van vleermuizen aanwezig zijn. Indien deze worden aangetroffen, is een ontheffing in het kader van de Wet natuurbescherming noodzakelijk om de betreffende woning te kunnen verbouwen.

Kader - Foerageergebieden en vliegroutes

Foerageergebieden en vliegroutes van vleermuizen zijn beschermd indien bij het verdwijnen ook een verblijfplaats ongeschikt wordt. Bijvoorbeeld door het onderbreken van een vliegroute wordt een foerageergebied onbereikbaar, waardoor de vleermuizen onvoldoende voedsel kunnen vinden. Bij het verdwijnen van foerageergebieden of vliegroutes wordt derhalve onderzocht of er voldoende bereikbare alternatieven zijn.

Vleermuizen maken gebruik van lijnvormige landschapselementen zoals bomenrijen en singels om zich langs te verplaatsen. Een aaneengesloten kronendak heeft hierbij de voorkeur. Van vleermuizen is bekend dat onderbrekingen in de lijnstructuur maximaal 100 tot 200 meter mogen bedragen (kleinere en langzaam vliegende soorten 50 meter). Wanneer de onderbrekingen groter zijn dan deze afstand kunnen sommige soorten deze afstand niet overbruggen en zullen ze uitwijken naar alternatieve vliegroutes en foerageergebieden.

5.3.2 Overige zoogdieren

Voorkomen en functie

Soorten waarvoor een provinciale vrijstelling geldt

Op basis van het aanwezige biotoop, sporen, literatuurgegevens en expertise zijn onder andere de volgende algemeen voorkomende zoogdieren binnen het plangebied aanwezig of te verwachten: ree, haas, konijn en diverse algemene muizen en spitsmuizen. Deze soorten kunnen het plangebied gebruiken als (onderdeel van hun) leef- en foerageergebied. Daarnaast maken mogelijk een aantal soorten van het plangebied gebruik als migratieroute.

Soorten waarvoor geen provinciale vrijstelling geldt

Binnen en/of rondom het plangebied komen mogelijk ook enkele beschermde soorten waarvoor geen vrijstelling geldt, zoals steenmarter, eekhoorn, egel, das en diverse kleine marterachtigen.

Steenmarter

Er zijn geen sporen, zoals prooiresten, prenten of latrines, in het plangebied aangetroffen dat kan duiden op een verblijfplaats van de steenmarter. In de omgeving zijn wel waarnemingen van een steenmarter gedaan, dit kan duiden op dat de steenmarter het plangebied mogelijk (incidenteel) gebruikt als foerageergebied. (NDFP, 2022).

Eekhoorn

In de directe omgeving zijn waarnemingen gedaan van de eekhoorn, dit maakt het mogelijk dat de eekhoorn het plangebied gebruikt als onderdeel van het foerageergebied (NDFF, 2022). Gekeken naar de omgeving is er voldoende alternatief foerageergebied aanwezig. Verblijfplaatsen in de vorm van nesten zijn niet waargenomen.

Egel

De egel is een soort die gebruik maakt van struikbeplanting en takkenrillen en andere dichte bodembedekking. In het plangebied zijn struikbeplanting en takkenhopen aanwezig. Naast foerageergebied is het mogelijk dat er ook verblijfplaatsen aanwezig zijn in de beplanting aan de oostkant van het erf of de stenenstapels.

Das

Het is mogelijk dat das gebruik maakt van het plangebied als foerageergebied. Echter zijn er geen sporen aangetroffen in de vorm van prenten, latrines of graafputjes. Ook zijn er in het plangebied geen burchten aanwezig. Het plangebied maakt hierom geen essentieel onderdeel uit van het foerageergebied/verblijfplaatsen van de das. Het is wel mogelijk dat nabije percelen (incidenteel) benut worden als foerageergebied.

Kleine marterachtigen

Het is mogelijk dat er verblijfplaatsen van de bunzing, wezel en hermelijn zijn binnen het plangebied, ook al zijn er geen sporen gevonden. Dit gezien dat er binnen het plangebied geschikte plekken aanwezig zijn in de vorm van de takkenrillen, struweel en steenhopen.

Het is ook mogelijk dat deze soorten het plangebied als foerageergebied gebruiken. Het gaat hierbij niet om een essentieel gebied, doordat er in de nabije omgeving verschillende geschikte plekken voor deze soorten aanwezig zijn.

Effecten en ontheffing

Soorten waarvoor een provinciale vrijstelling geldt

De ingreep zal naar verwachting leiden tot een beperkt en tijdelijk verlies van leefgebied van de genoemde (algemeen) voorkomende zoogdieren met het beschermingsregime "andere soorten". Voor deze beschermde soorten is bij een ruimtelijke inrichting door de provincie Overijssel een vrijstelling van de ontheffingsplicht opgesteld.

Soorten waarvoor geen provinciale vrijstelling geldt

Voor de bovenstaande soorten, die geen provinciale vrijstelling hebben zijn negatieve effecten als gevolg van de werkzaamheden waarschijnlijk.

Steenmarter

Negatieve effecten zijn voor deze soort uit te sluiten. Het is onwaarschijnlijk dat de steenmarter gebruik maakt van de gebouwen als verblijfplaats en er wordt geen afbreuk gedaan aan het foerageergebied.

Eekhoorn

Er worden geen bomen gekapt in het plangebied, daarnaast zijn er geen nesten van de eekhoorn aangetroffen in de bomen. Negatieve effecten zijn daarom voor deze soort uit te sluiten.

Egel

De struikbeplanting die de soort mogelijk gebruikt, wordt niet weggehaald, maar de takkenhopen en steenstapels wel.

Hierdoor kunnen negatieve effecten op zowel de verblijf- als foerageerplaats van de egel niet uitgesloten worden. Het is noodzakelijk om een ontheffing in het kader van de Wet natuurbescherming aan te vragen (zie kleine marterachtigen).

Das

Negatieve effecten op de das kunnen worden uitgesloten doordat het plangebied niet gebruikt wordt als verblijfplaats. Daarnaast is het mogelijk dat het gebied als foerageergebied gebruikt wordt, maar dit is geen essentieel foerageergebied i.v.m. geschikte gebieden in de directe omgeving.

Kleine marterachtigen

Gezien de mogelijke verblijfplaats in de steenhopen/takkenhopen, is een onderzoek naar de leefgebieden noodzakelijk om vast te stellen of dit fungeert als verblijfplaats. Indien dit aan de orde is, kunnen negatieve effecten op deze soort(en) niet uitgesloten worden en moet er een ontheffing in het kader van de Wet natuurbescherming aangevraagd worden.

Het struweel binnen het plangebied is geen essentieel leefgebied van deze soorten, door de aanwezigheid van vergelijkbare locaties in de directe omgeving.

Onderzoek naar egel en kleine marterachtigen als bunzing, wezel en hermelijn wordt doorgaans uitgevoerd door middel van een onderzoek met cameravallen. Na voortschrijdend inzicht blijkt dat deze methode niet geheel voldoet om deze soorten vast te stellen. Hierom heeft provincie Overijssel de 'Brochure soortenbescherming in Overijssel' opgesteld. Hierin staat dat een ontheffingsaanvraag voor kleine marterachtigen moet worden onderbouwd met een leefgebieden benadering. Deze benadering is opgesplitst in drie fases:

- Fase 1: Op een ecologische functiekaart wordt de habitatgeschiktheid van het projectgebied in beeld gebracht.
- Fase 2: Op basis van het projectplan en de ecologische functiekaart onderbouwt een ecologisch deskundige of er verbodsbepalingen uit de Wet natuurbescherming worden overtreden en hoe de effecten van de verbodsovertredingen met maatregelen voorkomen of verzacht kunnen worden.
- Fase 3: Wanneer het aannemelijk is dat door het project vaste voortplantingsplaatsen, of rustplaatsen van kleine marterachtigen of egels beschadigd kunnen worden, dan vraagt de initiatiefnemer ontheffing aan bij provincie Overijssel. (provincie Overijssel, 2021)

Conclusie: Gezien het verwijderen van de takken- en stenhopen negatieve effecten kan hebben op grondgebonden zoogdieren, is het aanvragen van een ontheffing in het kader van de Wet natuurbescherming voor grondgebonden zoogdieren noodzakelijk. Hierbij is een onderzoek naar de leefgebieden van deze soorten noodzakelijk. Deze soorten betreffen de egel en kleine marterachtigen.

5.4 Vogels

Voorkomen en functie

Alle vogels zijn als soort beschermd in de Wet natuurbescherming. Onderscheid wordt gemaakt tussen vogels met jaarrond beschermde nesten, vogels met jaarrond beschermde functionele leefomgeving en overige (broed)vogels.

Onder de vogels met jaarrond beschermde nesten vallen onder andere soorten die hun nesten ook buiten het broedseizoen gebruiken, soorten die elk jaar op dezelfde plaats broeden en daarin zeer honkvast zijn en soorten die steeds van hetzelfde nest gebruik maken en niet of nauwelijks zelf een nest kunnen bouwen. Onder de vogels met jaarrond beschermde leefomgeving vallen soorten die weliswaar vaak terugkeren naar de plaats die zij het jaar daarvoor hebben gebruikt of de directe omgeving daarvan, maar die wel over voldoende flexibiliteit beschikken om, als de broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen.

Jaarrond beschermde nesten

Binnen het plangebied kunnen vogels met jaarrond beschermde nesten aanwezig zijn. Soorten welke met regelmaat op boeren erven broeden zijn; kerk- en steenuil, boeren- en huiswaluw en huismus.

Kerk- en steenuil

In het plangebied is tijdens het uitvoeren van het veldbezoek een steenuil waargenomen in de ligboxstal. Hierbinnen zijn ook krijtsporen waargenomen van steenuil (afbeelding 11). Daarnaast zijn in de monumentale boerderij ook braakballen en uitwerpselen gevonden van steenuil (afbeelding 12). Beide duiden op een rustplaats. De nestlocatie is niet gevonden tijdens het veldbezoek, is mogelijk niet aanwezig, maar kan niet op voorhand worden uitgesloten. Van de kerkuil zijn geen waarnemingen gedaan en zijn er geen sporen aangetroffen.

Afbeelding 11. Krijtsporen,

Afbeelding 12. Braakballen & uitwerpselen.

Horsten

In de aanwezige bomen binnen en rondom het plangebied zijn geen horsten en oude nesten van kraai of ekster waargenomen.

Boeren- en huiswaluw

Het is mogelijk dat soorten als de boeren- en huiswaluw gebruik maken van het plangebied. Aan de gevel van de monumentale boerderij zijn sporen (vier stuks) te zien waar een nest heeft gezeten. In de monumentale boerderij zijn sporen van boerenwaluw gevonden in de vorm van nesten (tien stuks) en uitwerpselen, er zijn een vijftal nesten van de boerenwaluw gevonden aan de dwarsbalken in de monumentale boerderij (afbeelding 3). Ook is er één nest van de boerenwaluw in de schuur gevonden (afbeelding 7). Sporen van nesten van huiswaluw zijn niet waargenomen.

Huisumus

De huismus is een gebouw bewonende soort die voornamelijk gebruik maakt van pannendaken om onder te broeden. Het is daarom niet uit te sluiten dat de huismus broedt onder het pannendak van de bungalow. Bij de andere gebouwen is de huismus wel uit te sluiten omdat de rest van de gebouwen voorzien is van een riet- of golfplaten dak zonder geschikte holtes. .

Jaarrond beschermde functionele leefomgeving

In deze situatie zijn enkele vogelsoorten aangetroffen dan wel te verwachten waarvan de functionele leefomgeving jaarrond beschermd is. Het gaat om soorten als zwarte roodstaart, boomkruiper, boomklever, grote bonte specht, spreeuw, etc. Er is mogelijk één nestlocatie van spreeuw aangetroffen, omdat poepsporen van een spreeuw bij de ligboxstal zijn waargenomen (afbeelding 4).

Overige (broed)vogels

De aangetroffen vogels binnen en direct rondom het plangebied vallen onder de algemene broedvogels van bebouwing en agrarische gebieden. Onder andere de volgende vogelsoorten kunnen gebruikmaken van het plangebied; houtduif, koolmees, pimpelmees, zanglijster, tjiptjaf, Turkse tortel, merel, roodborst en winterkoning. Binnen het plangebied zijn verschillende nesten aangetroffen van algemeen voorkomende broedvogels, zoals de houtduif en merel (afbeelding 6 & 7).

Effecten en ontheffing

Vogels met jaarrond beschermde nesten

Van een aantal vogelsoorten zijn de nesten het hele jaar door beschermd. Ook de functionele leefomgeving is daarbij beschermd. Van de kerkuil, gier- en huiswaluw zijn geen sporen/nesten gevonden en kunnen worden uitgesloten. Voor de huismus is geen nader onderzoek nodig, zolang er niets aan het dak van de bungalow verandert. Aangezien er één waarneming en sporen van de steenuil gevonden zijn in de ligboxstal en de monumentale boerderij, is nader onderzoek noodzakelijk om vast te stellen wat voor functie van het plangebied is voor deze soort. Mogelijk is vervolgens het aanvragen van een ontheffing in het kader van de Wet natuurbescherming aan de orde.

Voor de boerenzwaluw is ook nader onderzoek nodig omdat er een vijftal nesten zijn gevonden in de monumentale boerderij en één nest in de schuur. Daarnaast zijn er ook sporen (14 stuks) gevonden zowel in als aan de monumentale boerderij.

Voor de steenuil is door het NGB een protocol opgesteld hoe nader onderzoek naar deze soort gedaan kan worden uitgevoerd. Volgens het protocol dienen minimaal drie veldbezoeken plaats te vinden tussen 1 februari en 30 april, waarvan drie keer naar de baltsroep en één keer, gelijktijdig wordt gezocht naar sporen. Hierbij dient er minimaal één maand tussen het eerste bezoek en het laatste bezoek te zitten. Om het veldbezoek te kunnen uitvoeren is het van belang dat het niet regent en niet harder waait dan 4 Bft. Het onderzoek vindt plaats in de avondschemering (half uur na zonsondergang) tot middernacht en/of anderhalf uur voor zonsopkomst tot zonsopkomst. (Netwerk Groene Bureaus, 2017)

Vogels met jaarrond beschermde functionele leefomgeving

Binnen het plangebied is enkel één nestlocatie van spreeuw waargenomen. Het is mogelijk dat deze en andere soorten het plangebied gebruiken als onderdeel van het leefgebied. Het plangebied betreft geen essentieel leefgebied, doordat er in de directe omgeving voldoende alternatieven beschikbaar zijn. Compenserende maatregelen of het aanvragen van een ontheffing is om deze reden dan ook niet aan de orde.

Overige (broed)vogels

Alle vogelsoorten in Nederland zijn beschermd onder de Wet natuurbescherming. Voor alle beschermde inheemse (ook algemeen voorkomende) vogelsoorten geldt een verbod op handelingen die opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren vernielen of beschadigen, alsook op het wegnemen van nesten van vogels. Daarnaast is het verboden vogels opzettelijk te storen, tenzij de verstoring niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort. Door versturende werkzaamheden buiten het broedseizoen uit te voeren kan in veel situaties worden voorkomen dat gehandeld wordt in strijd met deze verbodsbepaling.

De periode van 1 maart tot 15 juli wordt over het algemeen beschouwd als broedseizoen¹. Werkzaamheden binnen het broedseizoen zijn mogelijk indien is vastgesteld dat er met deze werkzaamheden geen nesten van broedvogels worden verstoord. Voor de Wet natuurbescherming zijn echter alle bewoonde vogelnesten beschermd, ongeacht het tijdstip van het jaar en ongeacht de zeldzaamheid van de soort.

Binnen het plangebied zijn nesten aangetroffen van overige broedvogels, zoals de houtduif en merel in de kapschuur en omliggende beplanting. Het bouwrijp maken van het plangebied dient daarom buiten het broedseizoen plaats te vinden.

Conclusie: Nader onderzoek naar steenuil en boerenwaluw wordt noodzakelijk geacht. Mogelijk is hierop volgend het aanvragen van een ontheffing in het kader van de Wet natuurbescherming noodzakelijk. Nader onderzoek naar huismus is niet noodzakelijk, zolang er geen werkzaamheden plaatsvinden aan het dak van de bungalow. Het bouwrijp maken dient buiten het broedseizoen van 1 maart tot 15 juli te worden uitgevoerd. Bij de werkzaamheden dient rekening gehouden te worden met (in gebruik zijnde) nesten van vogels.

5.5 Reptielen

Voorkomen en functie

Beschermde reptielen, zoals ringslang, gladde slang, levendbarende hagedis en hazelworm, zijn gebonden aan specifieke terreinen. zijn in de nabije omgeving van het plangebied verspreidingsgegevens gevonden van de hazelworm en ringslang. (NDFP, 2022). Het zou mogelijk zijn dat binnen het plangebied verblijfplaatsen aanwezig zijn van zowel de hazelworm als de ringslang. Echter wordt dit niet verwacht, omdat er geen geschikt biotoop aanwezig is binnen en rondom het plangebied. Voor de hazelworm is er geen geschikte bosrand met een goed ontwikkelde strooisellaag, De ringslang heeft water nodig in zijn biotoop alleen is dit niet aanwezig. Op basis hiervan kunnen deze soorten worden uitgesloten.

Effecten en ontheffing

Op basis van het aanwezige biotoop kan de hazelworm en ringslang worden uitgesloten. Hierdoor is nader onderzoek of ontheffing in het kader van Wet natuurbescherming niet noodzakelijk.

Conclusie: nader onderzoek of het aanvragen van een ontheffing is in het kader van de Wet natuurbescherming voor reptielen niet noodzakelijk.

5.6 Amfibieën

Voorkomen en functie

Soorten waarvoor een provinciale vrijstelling geldt

Een aantal soorten zoals bruine kikker, bastaardkikker, gewone pad en kleine watersalamander kunnen het plangebied gebruiken als landbiotoop. In het plangebied zelf zijn geen waterelementen aanwezig.

Soorten waarvoor geen provinciale vrijstelling geldt

Beschermde soorten amfibieën waarvoor geen vrijstelling geldt, zoals kamsalamander of poelkikker, worden niet verwacht in het plangebied vanwege de aanwezige, ongeschikte habitat voor deze soorten. Zo ontbreken waterelementen in het plangebied. Er zijn ook geen verspreidingsgegevens bekend van beschermde amfibieën rondom het plangebied (NDFP, 2022).

¹ In het kader van de Wet natuurbescherming wordt voor het broedseizoen geen standaardperiode gehanteerd. Van belang is of een broedgeval verstoord wordt, ongeacht de datum. Globaal gaat het echter om de periode van 1 maart tot 15 juli.

Effecten en ontheffing

Soorten waarvoor een provinciale vrijstelling geldt

De ingreep zal naar verwachting leiden tot een tijdelijk en beperkt verlies van leefgebied van de genoemde (algemeen) voorkomende amfibieën met het beschermingsregime “andere soorten”. Voor deze beschermde soorten is bij een ruimtelijke inrichting door de provincie Overijssel een vrijstelling van de ontheffingsplicht opgesteld.

Soorten waarvoor geen provinciale vrijstelling geldt

Beschermde amfibieën waarvoor geen vrijstelling geldt, kunnen op basis van de aanwezige biotoop worden uitgesloten, waardoor er geen sprake is van negatieve effecten. Nader onderzoek of een ontheffing Wet natuurbescherming is voor amfibieën niet aan de orde.

Conclusie: nader onderzoek of het aanvragen van een ontheffing is in het kader van de Wet natuurbescherming voor amfibieën niet noodzakelijk.

5.7 Vissen

Voorkomen en functie

Binnen het plangebied zijn geen watervoerende elementen (sloten, poelen, enzovoort) aanwezig. Derhalve ontbreekt geschikt leefgebied voor vissen en zijn deze dan ook niet aanwezig.

Effecten en ontheffing

Vissen zijn niet in het plangebied aanwezig. Er worden dan ook geen effecten op beschermde vissen verwacht. Nader onderzoek of een ontheffing Wet natuurbescherming voor vissen is niet aan de orde.

Conclusie: nader onderzoek of het aanvragen van een ontheffing is in het kader van de Wet natuurbescherming voor beschermde vissen niet noodzakelijk.

5.8 Ongewervelden

Voorkomen en functie

Van de groep ongewervelden (dagvlinders, libellen, kevers, kreeftachtigen en weekdieren) worden beschermde soorten als gevlekte witsnuitlibel en platte schijfhoorn niet verwacht. Dit door het ontbreken van geschikt habitat dat onder andere bestaat uit heideterreinen en venranden. Er zijn ook geen verspreidingsgegevens bekend van beschermde ongewervelden in en rondom het plangebied.

Effecten en ontheffing

In het plangebied zijn geen beschermde ongewervelden aanwezig. Er is geen sprake van negatieve effecten op beschermde ongewervelden. Nader onderzoek of een ontheffing Wet natuurbescherming is voor ongewervelden niet aan de orde.

Conclusie: nader onderzoek of het aanvragen van een ontheffing is in het kader van de Wet natuurbescherming voor beschermde ongewervelden niet noodzakelijk.

6 Conclusie

6.1 Beschermde soorten

6.1.1 Soorten waarvoor een provinciale vrijstelling geldt

De ontwikkeling zal naar verwachting leiden tot een tijdelijk en beperkt verlies van leefgebied van een aantal beschermde soorten waarvoor een provinciale vrijstelling geldt. De ingreep heeft geen invloed op de gunstige staat van instandhouding van deze soorten omdat er sprake is van een tijdelijke, en plaatselijke verstoring, voldoende leefgebied aanwezig blijft en het relatief algemene soorten betreft.

6.1.2 Soorten waarvoor geen provinciale vrijstelling geldt

Met de volgende soorten en/of soortgroepen dient rekening te worden gehouden.

Vleermuizen

Nader onderzoek is niet noodzakelijk zolang er geen werkzaamheden plaatsvinden die de toegang bij de dakrand van de bungalow blokkeren. Mocht dit toch het geval zijn, is een nader onderzoek noodzakelijk om na te gaan of er verblijfplaatsen van vleermuizen aanwezig zijn. Indien deze worden aangetroffen, is een ontheffing in het kader van de Wet natuurbescherming noodzakelijk om de betreffende woning te kunnen verbouwen. .

Egel en kleine marterachtigen

Gezien het verwijderen van de takken- en stenenhopen negatieve effecten kan hebben op grondgebonden zoogdieren, is het aanvragen van een ontheffing in het kader van de Wet natuurbescherming voor grondgebonden zoogdieren noodzakelijk. Hierbij is een onderzoek naar de leefgebieden van deze soorten noodzakelijk. Deze soorten betreffen de egel en kleine marterachtigen.

Onderzoek naar egel en kleine marterachtigen als bunzing, wezel en hermelijn wordt doorgaans uitgevoerd door middel van een onderzoek met cameravallen. Na voortschrijdend inzicht blijkt dat deze methode niet geheel voldoet om deze soorten vast te stellen. Hierom heeft provincie Overijssel de 'Brochure soortenbescherming in Overijssel' opgesteld. Hierin staat dat een ontheffingsaanvraag voor kleine marterachtigen moet worden onderbouwd met een leefgebieden benadering. Deze benadering is opgesplitst in drie fases:

- Fase 1: Op een ecologische functiekaart wordt de habitatgeschiktheid van het projectgebied in beeld gebracht.
- Fase 2: Op basis van het projectplan en de ecologische functiekaart onderbouwt een ecologisch deskundige of er verbodsbepalingen uit de Wet natuurbescherming worden overtreden en hoe de effecten van de verbodsovertredingen met maatregelen voorkomen of verzacht kunnen worden.
- Fase 3: Wanneer het aannemelijk is dat door het project vaste voortplantingsplaatsen, of rustplaatsen van kleine marterachtigen of egels beschadigd kunnen worden, dan vraagt de initiatiefnemer ontheffing aan bij provincie Overijssel (provincie Overijssel, 2021).

Broedvogels

Voor alle beschermde inheemse (ook algemeen voorkomende) vogelsoorten geldt een verbod op handelingen die opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren vernielen of beschadigen, als ook op het wegnemen van nesten van vogels. Daarnaast is het verboden vogels opzettelijk te storen, tenzij de storing niet van wezenlijke invloed

is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort. In veel situaties kan dit voorkomen worden door versturende werkzaamheden buiten het broedseizoen² uit te voeren.

Nader onderzoek naar steenuil en boerenzwaluw wordt noodzakelijk geacht. Mogelijk is hierop volgend het aanvragen van een ontheffing in het kader van de Wet natuurbescherming noodzakelijk. Nader onderzoek naar huismus is niet noodzakelijk, zolang er geen werkzaamheden plaatsvinden aan het dak van de bungalow. Het bouwrijp maken dient buiten het broedseizoen van 1 maart tot 15 juli te worden uitgevoerd. Bij de werkzaamheden dient rekening gehouden te worden met (in gebruik zijnde) nesten van vogels.

Voor de steenuil is door het NGB een protocol opgesteld hoe nader onderzoek naar deze soort kan worden uitgevoerd. Volgens het protocol dienen minimaal drie veldbezoeken plaats te vinden tussen 1 februari en 30 april, waarvan drie keer naar de baltsroep en één keer gelijktijdig wordt gezocht naar sporen. Hierbij dient er minimaal één maand tussen het eerste bezoek en het laatste bezoek te zitten. Om het veldbezoek te kunnen uitvoeren is het van belang dat het niet regent en niet harder waait dan 4 Bft. Het onderzoek vindt plaats in de avondschemering (half uur na zonsondergang) tot middernacht en/of anderhalf uur voor zonsopkomst tot zonsopkomst (Netwerk Groene Bureaus, 2017).

6.1.3 Algemene zorgplicht

Zorgplicht

In de Wet natuurbescherming is in artikel 1.11 een omschrijving opgenomen over de algemene zorgplicht. Deze zorgplicht houdt in dat iedereen 'voldoende zorg' in acht neemt voor alle in het wild levende dieren en planten, dus ook niet-beschermde soorten, en hun directe leefomgeving. Dit is een algemene verantwoordelijkheid die voor iedereen geldt. Het betekent bijvoorbeeld dat er niet onnodig dieren en planten worden gedood, wanneer er redelijkerwijs een andere oplossing voor is, bijvoorbeeld door de dieren te verplaatsen naar een ander gebied.

6.2 Bescherming gebieden

Niet stikstof-gerelateerde effecten:

Op ongeveer 4 km afstand liggen de dichtstbijzijnde Natura 2000-gebieden het Boetelerveld en de Sallandse Heuvelrug. Gezien de afstand tot de Natura 2000-gebieden, de invulling van de tussenliggende gebieden en de voorgenomen werkzaamheden is er geen sprake van mogelijk negatieve effecten op de instandhoudingsdoelstellingen van het Natura 2000-gebied. Een toetsing op grond van de Wet natuurbescherming van niet stikstof-gerelateerde effecten wordt daarom niet noodzakelijk geacht.

Stikstof-gerelateerde effecten

Op 2 november 2022 heeft de afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State geoordeeld dat de tot dan toe geldende bouwvrijstelling stikstof niet voldoet aan het Europese natuurbeschermingsrecht. Een stikstofbepaling is hierom noodzakelijk voor de uitvoeringsfase van het project (sloop en nieuwbouw). Ondanks dat de woningen conform wetgeving gasloos worden gebouwd is ook voor de gebruiksfase een stikstofberekening noodzakelijk door een toename van verkeer naar het erf.

6.3 Bescherming houtopstanden

Er worden binnen het plangebied geen bomen gekapt. Een nadere toetsing van houtopstanden is daarom niet noodzakelijk.

² In het kader van de Wet natuurbescherming wordt voor het broedseizoen geen standaardperiode gehanteerd. Van belang is of een broedgeval verstoord wordt, ongeacht de datum. Globaal gaat het echter om de periode van 1 maart tot 15 juli.

6.4 Natuurnetwerk Nederland

De ontwikkeling is in strijd met het bestemmingsplan, maar het plangebied ligt niet binnen het NNN of de GO/Zone ondernemen met natuur en water. Het NNN en de GO kennen in deze provincie ook geen externe werking. Een toetsing aan het natuurbeleid is daarom niet noodzakelijk.

6.5 Uitvoerbaarheid van de plannen

Vanuit de eisen van het natuurbeleid NNN is het plan uitvoerbaar. Ook vanuit de Wet natuurbescherming is het plan uitvoerbaar met betrekking tot de onderdelen gebiedsbescherming en houtopstanden. Dit geldt echter niet voor het onderdeel soortenbescherming. Nader onderzoek naar de steenuil en boerenwaluw is noodzakelijk. Dit is ook het geval voor de egel en kleine marterachtigen omdat de steen- en takkenhopen worden weggehaald. Voor vleermuizen en huismus is nader onderzoek alleen nodig als er werkzaamheden aan het dak, dakbeschot of spouwmuur plaatsvinden. Daarnaast dient tijdens de werkzaamheden rekening gehouden te worden met het broedseizoen van vogels.

6.6 Geldigheid rapportage

Dit rapport gaat in op de effecten van de ontwikkeling zoals beschreven in hoofdstuk 2.2. Wijzigingen of aanpassingen in de ontwikkeling kunnen tot andere conclusies ten aanzien van de effecten op beschermde soorten leiden

Literatuurlijst

- Aeries. (2022). *Aeries calculator*. Opgehaald van <https://calculator.aeries.nl/wnb/source/>
- ESRI. (2022). *ESRI Nederland*. Opgehaald van <http://www.esri.nl>
- Hunink, S. (2022, oktober 4). *Lijst beschermde soorten Wnb*. Opgehaald van <https://www.natuurinclusief.nl/wp-content/uploads/Lijst-beschermde-soorten-Wnb-NatuurInclusief.pdf>
- Ministerie van Economische Zaken (2016). *Soortenbescherming bij ruimtelijke ingrepen*. Ministerie van Economische Zaken, versie 1.3.
- NDF. (2022). Opgehaald van Nationale Databank Flora en Fauna: <https://ndff-ecogrid.nl/uitvoerportaal/secure/index.zul#1>
- Netwerk Groene Bureaus. (2017). *Soorteninventarisatieprotocollen in het kader van de Wet natuurbescherming*. Werkgroep 'standaarden en protocollen'. Netwerk Groene Bureaus. Opgehaald van <https://www.netwerkgroenebureaus.nl/werken-aan-kwaliteit/soortinventarisatieprotocollen/protocollen-vis-amfibie-reptiel-vogel>
- Provincie Overijssel. (2021, december 28). *Begrenzing NNN en Zone Ondernemen met Natuur en Water*. Opgeroepen op 2022, van https://services.geodataoverijssel.nl/viewer/layer/B46_natuur_en_landschap/B46_Natuurnetwerk_Nederland
- Provincie Overijssel. (2021). *Brochure Soortenbescherming in Overijssel*. Opgehaald van www.overijssel.nl: file:///C:/Users/y.otten/Downloads/brochure_soortenbescherming_in_overijssel_bunzing_egel_hermelijn_en_wezel_feb2021_dt.pdf

Bijlage 1 Wettelijk kader natuurwetgeving

Bescherming van soorten

Zorgplicht

De Wet natuurbescherming erkent de intrinsieke waarde van in het wild levende planten- en diersoorten, of de soort nu beschermd is of niet (= zorgplicht). Deze zorgplicht houdt in dat eenieder voldoende zorg in acht moet nemen voor de in het wilde levende dieren en planten, alsmede voor hun directe leefomgeving. Overtreding van de zorgplicht is niet strafbaar gesteld, maar kan door toepassing van bestuursdwang wel worden gehandhaafd.

Beschermingsregimes

Op het onderdeel soortbescherming deelt de Wet natuurbescherming soorten in drie beschermingsregimes in:

1. Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn

Alle vogels cf. artikel Vogelrichtlijn

2. Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn

Soorten uit Bijlage IV Habitatrichtlijn, Bijlage I en II van het Verdrag van Bern en Bijlage II van het Verdrag van Bonn. In de bijlagen van de Verdragen van Bern en Bonn worden ook vogels genoemd³.

3. Beschermingsregime “andere soorten”

Soorten die uit nationaal oogpunt bescherming behoeven.

Elk van deze beschermingsregimes heeft zijn eigen verbodsbepalingen en vereisten voor vrijstelling of ontheffing van de verboden.

Verbodsbepalingen

De Wet natuurbescherming gaat uit van het ‘nee, tenzij-principe’. In de wet worden ten aanzien van de beschermde soorten een aantal verbodsbepalingen genoemd (figuur 1). De verbodsbepalingen zijn gekoppeld aan het beschermingsregime van de soort (resp. Vogelrichtlijn, Habitatrichtlijn of de groep ‘Overige soorten’). Dat betekent dat deze verbodsbepalingen niet overtreden mogen worden, tenzij voor de soort(en):

- een vrijstelling geldt;
- er gewerkt wordt met een goedgekeurde Gedragscode (feitelijk een collectieve ontheffing);
- een ontheffing is verkregen.

³ De brochure ‘Soortenbescherming bij ruimtelijke ingrepen’, versie 1.3. Ministerie van EZ, december 2016 impliceert dat de bescherming uit de Vogelrichtlijn prevaleert boven de bescherming van vogels uit de verdragen van Bonn en Bern

Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn § 3.1 Wn	Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn § 3.2 Wn	Beschermingsregime andere soorten § 3.3 Wn
Art 3.1 lid 1 Het is verboden in het wild levende vogels opzettelijk te doden of te vangen.	Art 3.5 lid 1 Het is verboden soorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen	Art 3.10 lid 1a Het is verboden soorten opzettelijk te doden of te vangen
Art 3.1 lid 2 Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen	Art 3.5 lid 4 Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren te beschadigen of te vernielen	Art 3.10 lid 1b Het is verboden de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren opzettelijk te beschadigen of te vernielen
Art 3.1 lid 3 Het is verboden eieren te rapen en deze onder zich te hebben	Art 3.5 lid 3 Het is verboden eieren van dieren in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen	Niet van toepassing
Art 3.1 lid 4 en lid 5 Het is verboden vogels opzettelijk te storen, tenzij de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort	Art 3.5 lid 2 Het is verboden dieren opzettelijk te verstoren	Niet van toepassing
Niet van toepassing	Art 3.5 lid 5 Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen	Art 3.10 lid 1c Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen

Figuur 1. Overzicht verbodsbepalingen Wet Natuurbescherming (bron: brochure 'Soortenbescherming bij ruimtelijke ingrepen', versie 1.3. Ministerie van EZ, december 2016).

Om af te mogen wijken van de verbodsbepalingen (en deze toch te mogen overtreden) via een ontheffing of een vrijstelling moet aan drie criteria worden voldaan:

1. er is geen andere bevredigende oplossing voor de handeling (=alternatievenafweging);
2. de afwijking is gebaseerd op een in de wet genoemd belang (b.v. openbare veiligheid of volksgezondheid);
3. de ingreep of handeling mag geen afbreuk doen aan en/of verslechtering betekenen voor de staat van instandhouding van de soort.

Als aan (alle) drie deze vereisten voldaan is, kan een ontheffing worden verleend. Voor een aantal handelingen zijn bovendien vrijstellingen mogelijk in de vorm van een provinciale verordening of een (goedgekeurde) gedragscode.

Voorgaand figuur geeft een overzicht van de verbodsbepalingen per beschermingsregime. De verbodsbepalingen voor de groep van overige, 'nationale' soorten zijn geïnspireerd op de Habitatrichtlijn en op een aantal punten versoepeld. Zo is het opzettelijk verstoren van beschermde soorten (en hun verblijfplaatsen) uit deze groep van overige soorten niet langer verboden. Wel is het nog steeds verboden om vaste verblijfplaatsen van dieren onder dit beschermingsregime opzettelijk te beschadigen of te vernielen.

Voor vogels geldt dat verstoren niet verboden is als de verstoring maar niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de soort (*artikel 3.1, lid 4 en lid 5*). Het beschadigen van in gebruik zijnde vogelnesten tijdens het broedseizoen blijft verboden, maar het verstoren dus niet meer, tenzij er sprake is van een wezenlijke invloed op de staat van instandhouding van de specifieke soort(en). Het is aan de initiatiefnemer om zich op de hoogte te (laten) stellen, en waar nodig aan te tonen, dat de op zich versturende activiteit geen bedreiging vormt voor de staat van instandhouding van de betreffende vogelsoort.

Tot slot geldt het opzettelijk doden of vangen en het verbod om vaste verblijfplaatsen of rustplaatsen opzettelijk te vernielen of beschadigen, niet voor bosmuis, huisspitsmuis of veldmuis in of op gebouwen of de daarbij behorende erven of roerende zaken (*artikel 3.10 lid 3*). Zie kader – Opzettelijkheid.

Kader - Opzettelijkheid

In de Wet natuurbescherming is bij meer verbodsbepalingen dan onder de Flora en faunawet het opzetvereiste toegevoegd, in lijn met de artikelen van de Habitatrichtlijn en Vogelrichtlijn. In de Flora en faunawet was alleen sprake van het opzetvereiste bij verontrusting (artikel 10). Hierdoor was de Flora en faunawet strenger dan de verbodsbepalingen van de Habitatrichtlijn. Niet-opzettelijke handelingen waarbij de verbodsbepalingen overtreden worden, zijn nu niet langer verboden. Daar is van belang dat het Europees Hof van Justitie in zijn jurisprudentie heeft bepaald dat onder opzet ook voorwaardelijke opzet moet worden begrepen: *“Daarvan is sprake als iemand een handeling verricht en daarbij bewust de aanmerkelijke kans aanvaardt dat zijn gedragingen schadelijke gevolgen hebben voor een dier of plant...”*.

Andere bevredigende oplossing(en)

De initiatiefnemer moet aantonen en beargumenteren dat er geen andere bevredigende oplossingen zijn waardoor overtreding van de verbodsbepaling(en) kan worden voorkomen, bijvoorbeeld door planaanpassing of het aanpassen van de uitvoeringsperiode. Het is aan het bevoegd gezag (doorgaans dus de provincie) om de alternatieve oplossingen te beoordelen en hierover te besluiten. De onderbouwing moet gebaseerd zijn op objectieve en controleerbare gegevens.

Belangen

Voor de soorten die beschermd zijn onder de Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn kan alleen ontheffing of vrijstelling worden verleend op grond van de in deze richtlijnen genoemde belangen. Voor de groep van overige, nationaal beschermde soorten wordt uitgegaan van de in de Habitatrichtlijn genoemde belangen, plus een aantal aanvullende belangen. In het Kader - Wettelijk Belang wordt een overzicht gegeven van deze belangen.

Staat van instandhouding van de soort

Tot slot moeten de effecten van de voorgenomen handeling(en) worden beoordeeld aan de staat van instandhouding (Svl) van de soort. Zie ook kader – Staat van instandhouding. De Svl varieert per soort en per handeling, en is niet vastgelegd in de wet. Een handeling op een zeldzame beschermde soort zal eerder leiden tot een negatief effect op de Svl dan bij een algemene soort. Belangrijk is ook de trend (aantalsontwikkeling) en de ruimtelijke verspreiding van de soort. Bij de beoordeling moet rekening worden gehouden met cumulatieve (versterkende) effecten, bijvoorbeeld door andere handelingen of ontwikkelingen in de omgeving en met reeds verleende ontheffingen voor dezelfde populaties van deze soort(en). Bij de beoordeling mogen compenserende en mitigerende (verzachtende) maatregelen worden betrokken. Het ecologische toetsingscriterium verschilt per beschermingsregime. Om te beoordelen of aan deze criteria wordt voldaan, moet inzicht worden gegeven in:

1. De Svl (van de populatie) van de soort (in zijn natuurlijke verspreidingsgebied).
2. Het effect van de handeling of ontwikkeling op de soort.

Kader - Staat van instandhouding

- **Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn:** “De maatregelen leiden niet tot verslechtering van de staat van instandhouding van de betreffende soort”.
- **Beschermingsregime soort Habitatrichtlijn:** “Er wordt geen afbreuk gedaan aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan”.
- **Beschermingsregime Overige soorten:** “Er wordt geen afbreuk gedaan aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan”.

Voorkomen van overtreding verbodsbepalingen

In sommige situaties kunnen maatregelen worden getroffen waardoor negatieve effecten en overtreding van de verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming kunnen worden voorkomen. Bijvoorbeeld door de kap van bomen met broedende vogels uit te stellen tot na de broedtijd. Al kan de boom ook een nest bevatten van een vogelsoort waarbij het nest jaarrond beschermd is, waardoor overtreding niet kan worden voorkomen. Het plannen van werkzaamheden buiten de kwetsbare periode(n) van beschermde soorten is een veel toegepaste maatregel. Andere mogelijkheden om overtreding te voorkomen zijn wellicht het aanpassen van de werkvolgorde, gebruik te maken van andere apparatuur of de werkzaamheden te faseren in ruimte en tijd (zoals in het voorbeeld).

Vrijstellingen

Onder de Wet natuurbescherming is niet altijd een ontheffing nodig bij handelingen die leiden tot overtreding van de verbodsbepalingen in de wet. Dit zijn bijvoorbeeld de provinciale vrijstellingen en de gedragscodes. Ook kan er sprake zijn van een vrijstelling als de handeling is opgenomen in een beheerplan voor een Natura 2000-gebied of programma in het kader van een programmatische aanpak. Tot slot kan het Rijk voor handelingen en activiteiten waarvoor zij bevoegd gezag is een vrijstelling geven in de vorm van een Ministeriële Regeling. Vrijstellingen kunnen alleen gelden voor de verbodsbepalingen en de voorwaarden zoals genoemd bij de verschillende beschermingsregimes.

Provinciale verordening

Provinciale Staten kunnen vrijstelling van de verbodsbepalingen verlenen. Zo zijn met een provinciale verordening een aantal vooral algemeen voorkomende en beschermde zoogdieren als egel en rosse woelmuis vrijgesteld van de ontheffingsplicht. Door deze mogelijkheid ontstaan echter wel verschillen in de bescherming van soorten tussen de verschillende provincies.

Programmatische aanpak

De Wet natuurbescherming biedt de mogelijkheid om een programmatische aanpak toe te passen. Een dergelijk programma kan zowel door het Rijk als door provincies worden opgesteld. Onder de Flora en faunawet is reeds ervaring opgedaan onder de 'Generieke' of 'Gebiedsgerichte aanpak'. Tevens is voor een aantal grootschalige ontwikkelingen en plangebieden een Generieke ontheffing verleend zoals voor de gemeente Tilburg, het Havengebied Rotterdam en Vliegveld Twente. Het biedt de mogelijkheid om door middel van een actieve leefgebiedenbenadering te streven naar een betere verbinding tussen economie en ecologie.

Beheerplan Natura 2000-gebied

Tot slot zijn handelingen die onderdeel uitmaken van een beheerplan voor een Natura 2000-gebied of een programmatische aanpak (zoals stikstof) vrijgesteld, mits de handelingen zijn getoetst aan de criteria voor afwijking van de soortenbeschermingsregimes.

Kader - Wettelijk Belang

Voor vogels beschermd onder de Vogelrichtlijn kan ontheffing of vrijstelling worden verleend op grond van de volgende belangen:

- in het belang van de volksgezondheid of de openbare veiligheid;
- in het belang van de veiligheid van het luchtverkeer;
- ter voorkoming van belangrijke schade aan gewassen, vee, bossen, visserij of wateren;
- ter bescherming van flora en fauna;
- voor onderzoek en onderwijs, het uitzetten of herinvoeren van soorten, of voor de daarmee samenhangende teelt;
- om het vangen, onder zich hebben of elke andere wijze van verstandig gebruik van bepaalde vogels in kleine hoeveelheden selectief en onder strikt gecontroleerde omstandigheden toe te staan.

Voor soorten beschermd onder de Habitatrichtlijn, het Verdrag van Bern of het Verdrag van Bonn kan ontheffing of vrijstelling worden verleend op grond van de volgende belangen:

- in het belang van de bescherming van wilde flora of fauna, of in het belang van de instandhouding van de natuurlijke habitats;
- ter voorkoming van ernstige schade aan met name de gewassen, veehouderijen, bossen, visgronden, wateren of andere vormen eigendom;
- in het belang van volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijk gunstige effecten;
- voor onderzoek en onderwijs, repopulatie of herintroductie van deze soorten, of voor de daartoe benodigde kweek, met inbegrip van kunstmatige vermeerdering van planten, of
- om onder strikt gecontroleerde omstandigheden mogelijk te maken op selectieve wijze en binnen bepaalde grenzen een beperkt, bij de ontheffing of vrijstelling vastgesteld aantal van bepaalde dieren van de aangewezen soort te vangen, onder zich te hebben, onderscheidenlijk een beperkt bij de ontheffing of vrijstelling vastgesteld aantal planten van de aangewezen soort te plukken of onder zich te hebben.

Voor andere 'nationaal' beschermde soorten kan ontheffing of vrijstelling worden verleend op grond van de volgende belangen:

- de belangen die gelden voor soorten van de Habitatrichtlijn zoals hierboven genoemd;
- in het kader van de ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden, daaronder begrepen het daarop volgende gebruik van het ingerichte of ontwikkelde gebied;
- ter voorkoming van schade en overlast, met inbegrip van schade aan sportvelden, schietterreinen, industrieterreinen, kazernes of begraafplaatsen;
- ter beperking van de omvang van de populatie van dieren, in verband met door deze dieren ter plaatse en in het omliggende gebied veelvuldig veroorzaakte schade of in verband met de maximale draagkracht van het gebied waarin de dieren zich bevinden;
- ter voorkoming of bestrijding van onnodig lijden van zieke of gebrekkige dieren;
- in het kader van bestendig beheer of onderhoud in de landbouw of bosbouw;
- in het kader van bestendig beheer of onderhoud aan vaarwegen, watergangen, waterkeringen, waterstaatswerken, oevers, vliegvelden, wegen, spoorwegen of bermten, of in het kader van natuurbeheer;
- in het kader van bestendig beheer of onderhoud van landschappelijke kwaliteiten van een bepaald gebied;
- in het algemeen belang van de betreffende soort.

Eelerwoude

Op weg naar 100% natuurinclusief ▶